Nationale Raad voor de Coöperatie

North Gate III
Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel
www.nrc-cnc.be

Nationale Raad voor de Coöperatie

NRC Nieuwsbrief 10 - Trimestrieel februari 2011

Inhoud

- Van de redactie: De edele kunst van het compromis
- Actualiteit: Vipbezoek aan twee Belgische coöperaties
- Portret: Copersol, coöperatieve aankoopvereniging
- Spot on: De erkende coöperaties en de prospectusplicht
- FAQ: Welke regels regelen het vertrek van de vennoten van een coöperatieve vennootschap?
- Oproep aan onze lezers

Van de redactie

De edele kunst van het compromis

Op het moment dat we dit schrijven (december 2010) heeft België na bijna een half jaar intensief onderhandelen nog steeds geen regering.
De politieke partijen slagen er niet in om een compromis te sluiten. Wellicht uit vrees om in het verliezende kamp geduwd te worden.

Niets is minder waar. Zowel in de micromoraal (de interactie tussen mensen) als in de macromoraal (in sociaaleconomische of politieke kwesties) zou het compromis veel hoger moeten aangeschreven worden. Zelden of nooit realiseert iemand wat bovenaan op zijn prioriteitenlijstje prijkt. Hij moet genoegen nemen met minder dan zijn streefdoelen om tot een vergelijk te komen. Eerder dan op onze idealen, waarden en normen, zouden we dus moreel moeten beoordeeld worden op ons vermogen om compromissen te sluiten. Idealen geven misschien een indicatie over wie we willen zijn. Compromissen vertellen ons klaar en duidelijk wie we in werkelijk zijn. Ze vertellen ons meer over onze morele positie dan een beschrijving van onze hoogste prioriteit. Waarom besteden we dan toch zo veel aandacht aan het ideale plaatje als meestal zelfs onze op één na beste keuze het niet haalt?

En zo komen we van de regeringsonderhandelingen op het terrein van de coöperatie.
Is de erkende coöperatie niet hét voorbeeld van een geslaagd compromis? Een compromis tussen het billijk vergoeden van de aandeelhouders en de belangen van de vennootschap en zijn andere stakeholders? Tussen het realiseren van maatschappelijke winst en bedrijfseconomische rendabiliteit?

Kortom, het coöperatieve compromis leidt tot de hoogste morele standaarden.

Met coöperatieve groeten,

Peter Bosmans,
Voorzitter commissie communicatie

www.nrc-cnc.be

Actualiteit

Vipbezoek aan twee Belgische coöperaties

Eind vorig jaar kregen veertig mensen de kans om een kijkje te nemen achter de hightech schermen van de Mechelse Veilingen en Multipharma.

"Een goede schets is beter dan een lange toespraak", zei Napoleon ...En een bezoekje is beter dan een lange uiteenzetting. De raad had in 2010 dan ook mensen die geïnteresseerd waren in het coöperatieve ondernemerschap voorgesteld om op het terrein te komen kijken hoe rendabiliteit en technologie samengaan met coöperatie en maatschappelijke meerwaarde. Veertig mensen gingen in op de uitnodiging.

Eerste fase: de Mechelse Veilingen, waar het gezelschap een rondleiding met uitleg kreeg. Een goede gelegenheid om de grootste coöperatieve groenteveiling van Europa te bezoeken. Vijf hectaren opslagplaatsen die speciaal uitgerust zijn voor de levering, controle, opslag en verkoop van groenten die geteeld worden door zowat 2500 landbouwers in een straal van 50 km. In de veilingzaal zorgen zes reusachtige wijzerplaten voor een snel en efficiënt verloop van de wet van vraag en aanbod. Intussen worden in de opslagplaatsen de bestellingen zo goed als onmiddellijk klaargemaakt met behulp van op vorkheftrucks geïnstalleerde computerterminals!

Op de zetel van Multipharma in Brussel, hoeft het hypermoderne distributiecentrum niet onder te doen voor de technologische hoogstandjes die 's ochtends geshowd werden. De dagelijkse bestellingen van 250 apotheken worden er tweemaal per dag in een handomdraai afgehandeld met behulp van immense en volledig geautomatiseerde rekken. Nauwelijks vijf mensen volstaan om het beheer van verscheidene honderden referenties te verzekeren! Het bezoek werd afgerond met het proeven van kazen geleverd door Milcobel, nog een door de NRC erkende coöperatie.

Die dag hadden de afwezigen meer dan ooit ongelijk!

Portret

Copersol, coöperatieve aankoopvereniging

Ontstaan in het begin van de jaren 70 rond het bedrijf Solvay, heeft Copersol als bijzondere eigenschap dat ze de toegang tot haar diensten voorbehoudt aan een bepaalde categorie mensen: het personeel.

Copersol is een verbruikerscoöperatie die tot doel heeft de koopkracht van haar leden te verbeteren. Dat doet ze door te onderhandelen over kortingen voor groepsaankopen of door bij de aangesloten leveranciers een permanente korting te bedingen waarop haar leden kunnen aanspraak maken door hun vennotenkaart voor te leggen. Voedingsproducten, elektronisch materiaal, verzekeringen, toneelkaartjes, huishoudapparaten, papierwaren, uitstappen, decoratie, ... Een veertigtal leveranciers werkt regelmatig samen met Copersol om de zowat 8000 leden te laten genieten van de concurrentiële prijzen en een kwaliteitsvolle behandeling 'ondanks online handel en laaggeprijsde winkels'. Op bepaalde tijdstippen bedingt Copersol kortingen op 'seizoenproducten'.

Om toegang te krijgen tot de diensten van Copersol moet men aan twee voorwaarden voldoen: deel uitmaken van het personeel van Solvay (of van een van de drie andere firma's die er akkoorden mee gesloten heeft) en een eenmalig inschrijvingsrecht van 12,39 euro betalen. De kaart is levenslang geldig, wat het hoge aantal leden verklaart. Zelfs een uitzendkracht heeft (tijdelijk) recht om gratis lid te worden.

Een ploeg aan het roer

Zoals bij veel aankoopverenigingen, steunt de activiteit hoofdzakelijk op vrijwilligerswerk (meestal door gepensioneerden van het bedrijf) die zorgen voor de telefoonpermanentie, over de kortingen onderhandelen, de website updaten, ... Vroeger beschikte Copersol over winkels die binnen de muren van het bedrijf gevestigd waren. "Er was een bloeiende activiteit.

Edmond Baeck, stichtend lid van Copersol

We verkochten een bont allerlei, iedereen kwam bij de coöperatie langs, zelfs de grote directeur", zo herinnert Edmond Baeck, stichtend lid van Copersol, zich. "Iedereen werd gelijk behandeld". Als oud vakbondslid legt Edmond Baeck de nadruk op dit punt: "We hadden zeer goede contacten met de bazen, maar we waren zelfstandig! Het was een aparte plaats. Het ging er relaxed aan toe, we werkten in het bedrijf zonder het gevoel te hebben te werken."
Vandaag is er geen winkel meer, maar alle kortingen zijn met de vennotenkaart te verkrijgen. De coöperatie wordt gedragen door een ploeg van vijf à zes mensen, samengesteld uit vrijwilligers en enkele personeelsleden die in de aangesloten ondernemingen werken. "We vormen een team en we geloven erin!", besluit Edmond Baeck.

Info: www.copersol.be

Spot on

De erkende coöperaties en de prospectusplicht

Elke vennootschap die een openbaar aanbod van beleggingsinstrumenten op het Belgisch grondgebied doet, is verplicht een prospectus te publiceren. Wat betekent dit concreet?

Bij een openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten is een prospectus nodig. Ook erkende coöperatieve vennootschappen kunnen aldus, voorafgaand aan de uitgifte van coöperatieve aandelen, genoodzaakt zijn een prospectus op te stellen.

De coöperatieve vennootschap die aandelen uitgeeft zal moeten nagaan of deze uitgifte onder de definitie van 'openbare aanbieding' valt. Elke tot personen gerichte mededeling waarin voldoende informatie over de voorwaarden van de aanbieding en de aangeboden beleggingsinstrumenten wordt verstrekt om de belegger in staat te stellen tot de aankoop van of de inschrijving op deze beleggingsinstrumenten te besluiten is een 'openbare aanbieding'.

Een aanbieding is niet openbaar wanneer ze of (1) uitsluitend gericht is tot 'gekwalificeerde beleggers', of (2) gericht is tot minder dan 100 personen die geen gekwalificeerde belegger zijn, of (3) een totale tegenwaarde van minstens 50.000 euro per belegger en per afzonderlijke aanbieding vereist, of (4) beleggingsinstrumenten betreft met een nominale waarde per eenheid van ten minste 50.000 euro, of (5) een totale tegenwaarde van minder dan 100.000 euro behelst.

Omwille van de bijzondere aard van de coöperatieve vennootschappen werd echter –in de Wet van 16 juni 2006 op de openbare aanbieding van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt– onder bepaalde voorwaarden een uitzondering voorzien op de prospectusplicht voor erkende coöperatieve vennootschappen.

Het is belangrijk te onderstrepen dat gewoon over een erkenning beschikken niet volstaat om van deze afwijking te genieten. Daarvoor moeten drie bijkomende voorwaarden vervuld zijn.

Eerst en vooral kan de Belgische wetgever enkel maatregelen nemen m.b.t. openbare aanbiedingen met een tegenwaarde van minder dan 2.500.000 euro. Daarom zijn openbare aanbiedingen die de drempel van 2.500.000 euro overschrijden onderworpen aan de regels betreffende het Europese prospectus en genieten ook erkende coöperatieve vennootschappen niet van deze vrijstelling. Er dient stilgestaan te worden bij de manier waarop de CBFA nagaat of deze drempel wordt overschreden. Het gaat om een jaarlijkse drempel. Om de eventuele overschrijding van deze drempel te berekenen, houdt men enkel rekening met de nieuwe aandelen, het eventuele vertrek van leden die de coöperatie verlaten mag niet in aanmerking genomen worden.

Een praktijkvoorbeeld, in de loop van het boekjaar:

- treden er vennoten uit de erkende coöperatieve vennootschap en het kapitaal van de vennootschap daalt met 1.000.000 euro
- komen er nieuwe vennoten bij in de erkende coöperatieve vennootschap en het kapitaal van de vennootschap stijgt met 3.000.0000 euro

Deze coöperatieve vennootschap zal prospectusplichtig zijn, al nam het kapitaal per saldo slechts toe met 2.000.000 euro.

www.nrc-cnc.be

Vervolgens moet de aanbieding betrekking hebben op de aandelen van de erkende coöperatieve vennootschap. De vrijstelling geldt niet voor andere financiële instrumenten die, mogelijker wijze, uitgegeven zouden worden door een erkende coöperatieve vennootschap.

Ten slotte moeten de coöperanten kunnen genieten van de door de coöperatieve vennootschap geleverde diensten. Deze diensten moeten hoofdzakelijk, zo niet uitsluitend, bestemd zijn voor de coöperanten. Het spreekt voor zich dat de uitkering van het dividend niet volstaat om aan deze bijzondere voorwaarden te voldoen. Toch dient genoteerd dat, in de dossiers met betrekking tot vennootschappen die groene energie opwekken, de CBFA heeft geoordeeld dat het feit dat de vennoten de mogelijkheid genoten om groene energie te ontvangen die door een derde vennootschap wordt geleverd kon beschouwd worden als een aan de vennoten verleende dienst.

Omtrent de prospectusverplichting zijn evenwel wijzigingen op komst. Door de Richtlijn 2010/73/EU van 24 november 2010 zijn een reeks wijzigingen aan de Prospectusrichtlijn goedgekeurd met het oog op de vereenvoudiging van de bestaande regels van toepassing op prospectussen voor effecten. Deze richtlijn moet in het Belgisch Recht geïmplementeerd zijn uiterlijk 18 maanden na haar publicatie, dus uiterlijk op 11 juni 2012. Belangrijk hierbij is dat het hoger vermelde grensbedrag van 2.500.000 euro per 12 maanden zal opgetrokken worden naar 5.000.000 euro.

Info: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

FAQ

Welke wetten en/of statuten regelen het vertrek van de vennoten van een coöperatieve vennootschap?

Coöperatieve vennootschappen hebben naast het vast kapitaal een veranderlijk kapitaal. Via dit variabel kapitaal kan het aantal vennoten schommelen. Tenzij het in de statuten anders geregeld is hebben de vennoten het recht uit te treden of een gedeelte van hun aandelen terug te nemen tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar (Artikel 367 W. Venn.). Het vertrek van een vennoot uit de coöperatie wordt aldus geregeld door de wet en/of door de statuten. Lees het volgende aandachtig om de rechten en plichten van elk van de partijen te kennen!

Het juiste ogenblik

Tenzij in de statuten anders bepaald, hebben de vennoten het recht uit te treden of een gedeelte van hun aandelen terug te nemen. Dit recht mag enkel uitgeoefend worden tijdens de eerste zes maanden van het boekjaar (artikel 367 van het wetboek van vennootschappen). Om te voorkomen dat het netto-actief van de vennootschap tot onder het vaste gedeelte van het kapitaal daalt (artikel 427 van het wetboek vennootschappen), beperkt een groot aantal statuten het recht van de vennoot om de coöperatieve vennootschap te verlaten en verbinden ze een beslissing van de raad van bestuur als voorwaarde aan dit vertrek. De tweede zin van artikel 367 van het wetboek van vennootschappen is echter van dwingende aard en de statuten mogen er slechts van afwijken om de periode te verkorten gedurende welke een vennoot zijn ontslag kan geven.
Ook al is het ontslag aan geen enkele bijzondere vorm onderworpen, toch verdient het aanbeveling het schriftelijk vast te leggen, waardoor het bestuursorgaan zich op een bewijsstuk kan steunen om het ontslag in het aandelenregister te acteren. Het ontslag gaat pas in als het in dit register is ingeschreven.

Waarde van de aandelen bij uittreding

De vennoot die is uitgetreden, uitgesloten of zijn aandelen gedeeltelijk heeft teruggenomen, heeft recht op uitkering van de waarde van zijn aandelen, zoals die zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin deze gebeurtenis heeft plaatsgehad (artikel 374 van het wetboek van vennootschappen).[1]
Deze regel is van aanvullend recht en bijgevolg kan ervan worden afgeweken in de statuten. Om te weten wat het scheidingsaandeel bij uittreding is dient men aldus de statuten van de coöperatieve vennootschap te raadplegen.
Bovendien wordt de regel door andere wettelijke bepalingen afgezwakt. In coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid geldt het recht van de vennoten op terugbetaling van hun aandeel slechts voor zover deze terugbetaling niet tot gevolg heeft dat het netto actief niet onder het vaste gedeelte van het kapitaal daalt (artikel 427 van het wetboek van vennootschappen).

1 Voor meer details over de berekeningswijze van de aandelen, zie het artikel van Michel de Wasseige 'Tegen welke waarde dienen de vennotenaandelen in een erkende coöperatieve vennootschap te worden terugbetaald?' in Newsletter nr.7 van december 2009.

Aansprakelijkheid na vertrek
Het vertrek van een vennoot betekent niet dat zijn aansprakelijkheid tegenover de vennootschap die hij verlaat meteen verdwijnt. Zo legt artikel 371 van het wetboek van vennootschappen ontslagnemende vennoten de verplichting op om gedurende vijf jaar persoonlijk te blijven instaan voor alle verbintenissen die door de vennootschap werden aangegaan vóór het einde van het jaar waarin hun ontslag heeft plaatsgehad. Deze verplichting geldt eveneens voor de vennoten van coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, maar is in hun geval uiteraard beperkt tot het bedrag van hun aandelen.

Info: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

Oproep aan onze lezers

Promoot het coöperatieve model door deze nieuwsbrief met andere lezers te delen! Geef hem door aan uw vrienden, collega's, klanten, ... en vraag hen om zich in te schrijven.

Dit kan bij claudio.valentino@economie.fgov.be

Colofon

Uitgever: Nationale Raad voor de Coöperatie
North Gate III
Albert II laan 16
1000 Brussel
www.nrc-cnc.be
Redactie: Peter Bosmans, Gregory Kevers, Carol Van de Maele, Fabrice Wiels, Christine Mathieu
Eindredactie: Greet Leynen
Opmaak: Raf Berckmans, Greet Leynen
Coördinatie: Carol Van de Maele
Secretariaat: Claudio Valentino
Contact: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

De Nationale Raad voor de Coöperatie

Naast de juridische rechtsvorm is de coöperatieve vennootschap het instrument voor een economie met een menselijk gelaat. Om deze idee te verdedigen werd in 1955 de Nationale Raad voor de Coöperatie opgericht. Doel: de coöperatieve idee verspreiden en het coöperatief ideaal in stand houden. De NRC verenigt meer dan 500 federaties en ondernemingen die begaan zijn met de fundamentele waarden van de coöperatieve beweging.